

УДК 332:504

СТРУКТУРА СИСТЕМИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНАЛІЗУ ТА ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ГІРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА У КОНТЕКСТІ ПРИРОДООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Царук А. Ю., аспірант (КНУ ім. Т.Шевченка)

Здійснено ґрунтовний аналіз структури інформаційного забезпечення аналізу та прийняття управлінських рішень щодо підвищення ефективності гірничозбагачувального виробництва у контексті природоохоронної діяльності підприємства. Запропоновано шляхи його вдосконалення з метою підвищення ефективності системи управління. Запропоновано трансформацію традиційного бізнес-портфелю на екологічно орієнтований за умов паралельно-інтегрованого управління виробничою та природоохоронною стратегіями гірничо-збагачувального підприємства.

Ключові слова: ефективність природоохоронних заходів, система інформаційного забезпечення, гірничозбагачувальне виробництво, управлінські рішення, економічний аналіз.

СТРУКТУРА СИСТЕМЫ ИНФОРМАЦИОННОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ АНАЛИЗА И ОЦЕНКИ ЭФФЕКТИВНОСТИ ОБОГАТИТЕЛЬНОГО ПРОИЗВОДСТВА В КОНТЕКСТЕ ПРИРОДООХРАННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Царук А. Ю., аспірант (КНУ ім. Т.Шевченка)

Осуществлен подробный анализ структуры информационного обеспечения анализа и принятия управленческих решений по повышению эффективности обогащательного производства в контексте природоохранной деятельности предприятия. Предложены пути его совершенствования с целью повышения эффективности системы управления. Предложено трансформацию традиционного бизнес-портфеля на экологически ориентированный в условиях параллельно-интегрированного управления производственной и природоохранной стратегиями горно-обогащательного предприятия.

Ключевые слова: эффективность природоохранных мероприятий, система информационного обеспечения, горнообогащательное производство, управленческие решения, экономический анализ.

THE STRUCTURE OF INFORMATION BASIS OF ANALYSIS AND ESTIMATION OF MINING PRODUCTION IN THE CONTEXT OF ENVIRONMENTAL ACTIVITIES

Tsaruk A. Y., Ph.D. Student (Kyiv National Taras Shevchenko University)

Purpose. Structuring information basis of analysis and evaluation of mining processing production in the context of environmental activities allowed to form the author's vision of gathering information approaches about the object of study regarding its key role in the economic system of the metallurgical complex and significant systemic anthropogenic impact on the environment. The purpose of this paper is to analyze the structure of the information basis of analysis and decision - making of mining processing production in the context of environmental activities.

Methodology. The main methods of research is sum of analyze, synthesis and formalizing. The method of expert assessments used for determination of the nature of economic efficiency of mining plants production.

Findings. The review of scientific sources for defining of an essence of the production economic efficiency and information basis for its analysis were considered. The structure of informational basis of economic analysis of mining production economic efficiency of iron ore mining plants was given.

Originality. An author's adaptation the use of the principle of parallel integration of production and environmental management strategies are developed.

Practical Implementation. A transformation of traditional business portfolio in environmentally oriented conditions for parallel - integrated production management was suggested.

Keywords: efficiency of environmental activities, information basis, mining production, management, economic analysis.

Постановка проблеми та її зв'язки з науковими чи практичними завданнями. Проведення інформаційного вдосконалення системи забезпечення ефективності природоохоронної діяльності на ГЗК, впровадження в дію рекомендацій щодо використання виявлених можливостей на рівні аналізу

підприємства дасть змогу отримати додатковий прибуток.

Об'єктом щодо якого здійснюється аналіз ефективності природоохоронної діяльності може виступати будь-яка економічна система – як підприємство в цілому (у нашому випадку ГЗК), так і його структурна одиниця (цех, відділ, комплекс), або окремих елемент виробничого збутового процесу, наприклад, використання одного, декілька або всіх видів ресурсів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інформаційне забезпечення процесів управління досліджувались такими науковцями як: І.В. Сергієнко, М.І. Долішній, А.И. Пашенцев, В.В. Постоловский, А.С. Добрнін, В.І Прокопенко та ін [1, 2, 3]. Організаційні аспекти формування систем інформаційного забезпечення дослідження економічної ефективності гірничозбагачувального виробництва в аспекті його екологізації розглядалися в роботах Л.В. Тимошенко [4].

Виділення невирішених частин загальної проблеми. Проте ці дослідники були зосереджені на вивчення розвитку інформаційного забезпечення економічного аналізу як засобу прийняття ефективних економічних рішень в сфері економічного розвитку підприємства, підвищення його фінансового стану, підвищення інвестиційної привабливості. Поряд з цим, у сучасних наукових працях залишаються недостатньо розкритими низка аспектів систем інформаційного забезпечення аналізу управлінських рішень щодо ефективності природоохоронних заходів із врахуванням специфіки залізородних гірничозбагачувальних підприємств.

Постановка завдання. Метою нашого дослідження є аналіз структури інформаційного забезпечення аналізу та прийняття управлінських рішень щодо ефективності гірничозбагачувального виробництва у контексті природоохоронної діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Головні напрями природоохоронної діяльності обмежуються критерієм економічної доцільності для основної операційної діяльності, перш за все, з метою зменшити ресурсоємність виробництва та обсяги природоохоронних платежів, розмір та порядок нарахування яких визначається діючим законодавством. Природоохоронна діяльність розглядається менеджментом комбінатів як додаткова та вимушена, сформована від впливом вимог їх зовнішнього середовища. Наявність сертифікації на відповідність міжнародним стандартам передусім спрямована на вирішення природоохоронних проблем, що надасть швидкий економічний результат в профільній економічній діяльності. Мотивація гірничозбагачувального підприємства до вирішення корінних екологічних

проблем, як утворюються при здійсненні виробничої діяльності, обмежується негативною тенденцією до суттєвого збільшення екологічних витрат та падіння поточних прибутків. Так, капітальні інвестиції складають в середньому тільки 12%, а поточні витрати аж 88% [1].

Враховуючи специфіку діяльності гірничозбагачувальних підприємств, при виборі методу аналізу є недоцільним зосередження уваги лише на методах, які використовують техніко-економічні показники господарської діяльності без урахування рівня забезпеченості і використання їх екологічного потенціалу. Найбільш дієвим і адекватним умовам функціонування підприємств, з нашої точки зору, є метод фрактального аналізу господарської діяльності підприємств, що дозволяє одержувати більш повну і всебічну оцінку ефективності еколого-економічного рівня виробництва і господарської діяльності та прогнозувати стан еколого-економічного потенціалу на майбутнє з метою забезпечення подальшого розвитку гірничозбагачувальних підприємств.

Інформаційно-аналітична система орієнтована вертикально-інтегровану гірничо-металургійну Групу компаній «Метінвест», а саме на Гірничовидобувний дивізіон до складу якого входять підприємства по виробництву залізородної і флюсодоломітної продукції: Північний, Інгулецький, Центральний гірничозбагачувальні комбінати, які є одними з провідних у Європі і найбільшими в Україні гірничородними. Таким чином Гірничовидобувний дивізіон має територіально розподілені підрозділи, що було враховано при розробці системи інформаційного забезпечення аналізу управлінських рішень щодо ефективності природоохоронних заходів. Система повинна забезпечувати регулярний збір, централізоване зберігання, обробку та аналіз даних щодо природоохоронної діяльності, а також забезпечувати обмін з іншими системами.

Система є інструментом для вирішення комплексу завдань природоохоронної діяльності та представлена на рис. 1.

Таким чином, для формування системи інформаційного забезпечення аналізу та оцінки ефективності природоохоронних заходів підприємствам ГЗК слід провести детальний аналіз екологічних аспектів виробничої діяльності кожного підприємства. Результатом таких дій повинен стати сформований Реєстр екологічних аспектів, а також проведена оцінка аспектів і їх ранжування, розроблена та апробована методика виявлення екологічного ризику. На основі таких даних екологічні служби підприємств ГЗК повинні вноситись необхідні зміни і доповнення

до складених раніше програм природоохоронних заходів.

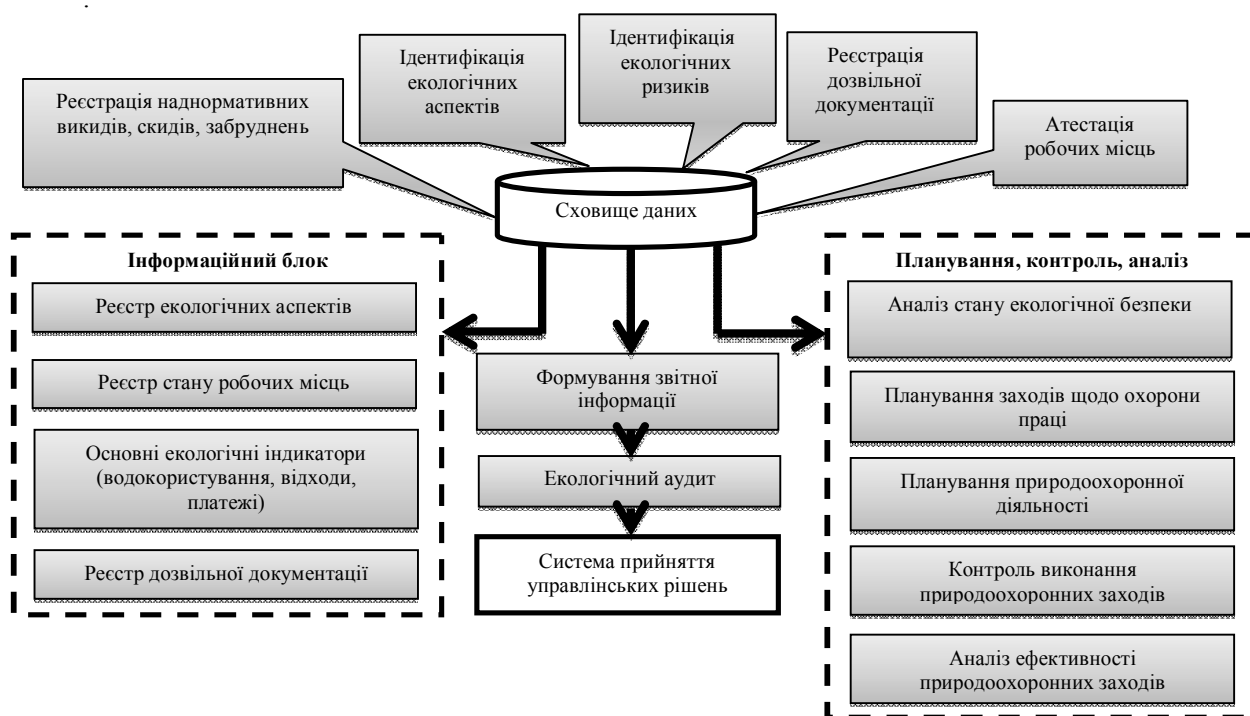

Рис. 1. Структура системи інформаційного забезпечення аналізу та оцінки ефективності гірничозбагачувального виробництва у контексті природоохоронної діяльності (складено автором)

Також, на кожному підприємстві повинна бути розроблена і впроваджена методика проведення екологічних аудитів, які спрямовані на виявлення екологічних аспектів діяльності підприємств ГЗК, доведення інформації до керівників компанії, а також формування пропозицій щодо покращення системи інформаційного забезпечення аналізу управлінських рішень щодо ефективності природоохоронних заходів на підприємствах ГЗК.

Ще одним не менш важливим елементом системи інформаційного забезпечення є Реєстр дозвільної документації, який підлягає регулярному моніторингу отримання документів. Для кращої організації даних робіт можна прописати процедуру в «Порядку організації робіт щодо отримання дозвільної документації в сфері природоохоронної діяльності».

Слід постійно проводити моніторинг змін природоохоронного законодавства, створити і підтримувати в актуальному стані електронну бібліотеку нормативних документів.

Отже, система інформаційного забезпечення на підприємствах ГЗК, повинна бути не просто джерелом статистичної інформації щодо витрат на природоохоронну діяльність, а бути частиною стратегії компанії по охороні

праці, промисловій безпеці і охороні навколишнього середовища, а також частиною інформаційної системи менеджменту, тобто управління природоохоронною діяльністю повинно вибудовуватись по тим ж принципам, що і система охорони праці і промислової безпеки. Управління повинні здійснювати менеджери всіх рівнів – від Наглядової ради до менеджерів ділянок через Центральні комісії.

Таким чином, слід щорічно на підприємствах Групи розробляти і реалізовувати екологічні програми, мета яких - зниження існуючого і потенційного впливу на навколишнє середовище. Так, на додаток до традиційних екологічних заходів, підприємства повинні прагнути впроваджувати нові технології, що дозволяють виключити утворення забруднень і залучити відпрацьовані ресурси в повторний виробничий цикл.

Підприємства Групи повинні надавати перевагу екологічно чистим технологіям при реалізації інвестиційних проектів, а при їх розробці повинна проводитись екологічна оцінка на всіх стадіях опрацювання таких проектів.

Перехід від існуючого стану системи інформаційного забезпечення аналізу управлінських рішень щодо ефективності

природоохоронних заходів на ГЗК до запропонованого вдосконаленого стану повинен супроводжуватися ефективним використанням інструментів системно-екологічного підходу, серед яких значна роль належить екологічному аудиту.

Висновки даного дослідження і перспективи подальших робіт у цьому напрямку. Таким чином, ми пропонуємо вдосконалити існуючу систему інформаційного забезпечення аналізу та оцінки ефективності гірничозбагачувального виробництва у контексті природоохоронної діяльності шляхом створення реєстрів екологічних аспектів, стану робочих місць, дозвільної документації через перетворення руху потоків облікової екологічної інформації. Практичне значення даного дослідження полягає в тому, що впровадження запропонованих заходів дозволить планувати, нормувати, контролювати й аналізувати функціонування виробничої, техніко-технологічної та фінансової підсистем підприємств ГЗК у нерозривному зв'язку з його екологічною підсистемою, полегшить визначення

рівня їх стійкості; створить умови для «створення рівності в правах» основної господарської і природоохоронної діяльності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Офіційний сайт Групи «Метінвест» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.metinvestholding.com>
2. Пашенцев А.И. Модель экологического анализа деятельности предприятия / А.И. Пашенцев // Экономика Крыма №14, – 2010 г., – С. 38-60.
3. Постоловский В.В. Реструктуризация горно-обогатительных предприятий / В.В. Постоловский, А.Е. Добрынин, В.И. Прокопенко. – Кривой Рог: Минерал, 2000. – 335 с.
4. Тимошенко Л.В. Економічна ефективність екологізації виробничих процесів на відкритих і підземних розробках залізородних родовищ: Автореф. дис. ...канд. екон. наук: 08.00.06/ Державний ВНЗ "НГУ".- Дніпропетровськ, 2011.- 19 с.

*Рецензент д.е.н., професор КНУ ім.Т.Шевченка Купалова Г.І
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Боровик Ю.Т.*

УДК 459.12.1

СПЕЦИФІКА УПРАВЛІННЯ МАТЕРІАЛЬНИМИ ПОТОКАМИ В СИСТЕМІ МАТЕРІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВОЄННОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВИ

Шаповал О. А., к.пед.н., доцент (АВВ МВС України)

Стаття присвячена питанням управління матеріальними потоками, із врахуванням специфіки воєнної організації в державі. Розглянуто механізми управління матеріальними потоками воєнної організації держави. Виконано аналіз основних економетричних моделей, які описують рух матеріальних потоків в державі, та систематизовано головні напрями удосконалення управління матеріальними потоками у системі матеріального забезпечення воєнної організації держави через Збройні Сили країни.

Ключові слова: *матеріальний потік, логістика, попит, організація, держава.*

СПЕЦИФИКА УПРАВЛЕНИЯ МАТЕРИАЛЬНЫМИ ПОТОКАМИ В СИСТЕМЕ МАТЕРИАЛЬНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ВОЕННОЙ ОРГАНИЗАЦИИ ГОСУДАРСТВА

Шаповал Е. А., к.пед.н., доцент (АВВ МВД Украины)

Статья посвящена вопросам управления материальными потоками, с учетом специфики военной организации в государстве. Рассмотрены механизмы управления материальными потоками военной организации государства. Выполнен анализ основных эконометрических моделей, описывающих движение материальных потоков в государстве, и систематизированы главные направления совершенствования управления материальными потоками в системе материального обеспечения военной организации государства через Вооруженные Силы страны.

Ключевые слова: *материальный поток, логистика, спрос, организация, государство.*